

Visitationspredikan, Balingsta pastorat
Pingstdagen, 31 maj 2026, tredje årgångens texter
Söndagens tema: Den heliga Anden
Visitationens tema: Levande församlingar i stadsnära landsbygd

I början av maj såg jag en predikan som jag sent kommer att glömma. Jag var med och firande en gudstjänst som hade temat "Gud gör ditt ord levande bland oss". Kyrkan var fullsatt. Jag skulle tro att det var runt 700 personer som hade samlats. Predikan hölls från predikstolen på teckenspråk. Det är förstås inte unikt i sig. Ibland predikas på teckenspråk. Det som var speciellt den här gången var att endast ett tiotal av oss som satt i bänkarna kunde teckenspråk. Därför behövde predikan översättas till talad svenska för att vi skulle förstå. Ibland var helt knäpptyst i kyrkan under predikan. Alla tittade uppmärksamt på prästen som talade till oss med sin kropp och med rörelser. Då och då avbröts tystnaden av en röst i mikrofonen som återgav det som predikanten nyss hade sagt.

I onsdags ställde kyrkorådets ordförande Mats (Hellman) en fråga till mig som jag själv satt och filosoferade över medan jag tittade på predikanten som talad teckenspråk och lyssnade till översättningen. Stämmer det jag ser överens med det jag hör eller sägs helt eller delvis olika saker på de båda språken? Mats undrade om det jag ser av församlinglivet här i Balingsta pastorat under visitationen stämmer överens med det jag hör att ni som är församlingarna i Balingsta, Hagby, Ramsta, Uppsala-Näs, Västeråker och Dalby säger att ni vill vara och göra. Hur förhåller sig de skrivna orden i måldokumentet och de uttalade visionerna till det som är kyrkans faktiska kroppsspråk och livgivande rörelser här i bygderna?

Jag gav Mats ett kort svar i onsdags. Jag sa att jag tycker att överensstämmelsen är mycket god. Det jag hör och det jag ser talar samstämmigt och flerspråkigt om Guds stora gärningar. Idag – när vi avslutar biskopsvisitationen – vill jag utveckla det svaret ytterligare genom att ge tre konkreta exempel från visitationsdagarna på en mycket god överensstämmelse mellan det som sägs i ord och det som är kyrkans talande kroppsspråk i församlinglivet här.

Det första exemplet återkommer ni ofta till när ni beskriver församlinglivet i Balingsta pastorat. Ni satsar på och prioriterar mötesplatser och verksamheter för barn, konfirmander, unga ledare, ungdomar och unga vuxna. Det har jag både fått höra och se under de dagar som jag har varit här.

I tisdags, när visitationen inleddes, besökte vi Ramsta skola. Här fick vi, tillsammans med eleverna i årskurs fyra, vara med om ett bibeläventyr. Vi fick se engagerade barn som uppmärksamt tog del av och involverades i berättelsen om hur Mose bad Farao att släppa Israels folk. Eleverna berättade att bibeläventyren som ungdomsteologen Johan och diakoner Magdalena tar med dem på är toppen. Lärarna berättade i sin tur om andra återkommande aktiviteter och undervisningsinslag som både lärare och elever uppskattar. Här nämndes förskoleklasserna som får vara kyrkdetektiver, julspelet för tvåorna, påskspelet för treorna och femmorna som får se hur en begravning går till vid sitt studiebesök i kyrkan.

På tisdag eftermiddag besökte vi SKUllen i Balingsta församlingshem. Här fick vi se biljardbord, hängmattor och ett kylskåp fyllt med läsk. Vi fick dessutom höra Ida, Mina, Fabian och Kalle berätta om konfirmationstidens betydelse och om sitt fortsatta engagemang som unga ledare. De satte ord på den öppna gemenskapen i ungdomsgruppen och beskrev doften av fritös som sprids i församlingshemmet när SKUllens årliga amerikanska fotbollskväll går av stapeln runt Thanksgiving.

Vid församlingshemmet och kyrkan i Uppsala-Näs spreds en annan väldoft i onsdags. Där och då grillades en stor mängd korv eftersom det var dags för Messy Chruch. Också här var orden, tonerna, rörelserna och församlingens kroppsspråk i stort väldigt samstämmigt i helhetsförkunnelsen. Vid den inledande minigudstjänsten i kyrkan introducerades den tematik som sedan också levandegjordes i pysslandet som sysselsatte oss efter maten. Kyrkomusikern Eleonora och diakonen Magdalena kommunicerande på en mängd olika sätt med den åldersblandade församlingen. Både små och stora fick möjlighet att utifrån sina egna förutsättningar upptäcka mer av vad överlåtelse kan innebära och lägga sitt liv i Guds hand.

Det andra exemplet på en mycket god överensstämmelse mellan det som hörs och det som syns som jag vill lyfta fram är era engagerade församlingsråd och ert engagemang i församlingsråd, kyrkoråd, kyrkorådets ovanligt många utskott och en mängd olika uppgifter som utförs av ideella medarbetare i församlingarna här. Jag har mött både kyrkorådet och församlingsråden under visitationen. Jag har hört er säga att ni vill ha kvar alla sex församlingarna, de medeltida socknarna. Ni vill inte lägga samman dem eller läggas samman med någon grannförsamling. Jag ser också att ni vill detta eftersom ni väljer att engagera er i de olika uppdrag och uppgifter som behöver skötas för att församlingarna ska vara kvar.

Ni säger dessutom att ni väljer att engagera er som förtroendevalda eller ideella medarbetare i församlingarna eftersom det är givande, trevligt och inkluderande. Det ser jag också att det är. I tisdags kväll var vi tillsammans inbjudna till en fantastisk församlingsfest med god mat, allsång och en mycket rolig frågesport av Jeopardy-modell. (Det säger jag inte bara för att jag tillhörde det vinnande laget.) Då pryddes borden av vackra kandelabrar som hade transporterats från Västeråker till Balingsta för detta speciella tillfälle. Den transporten säger också något om ert engagemang. Ni gör det lilla extra för att det ska vara trevligt när ni möts.

Det tredje exemplet på en mycket god överensstämmelse mellan det som hörs och det som syns kretsar omkring era kyrkor och det som händer i dem och runt omkring dem. Ni säger att ni prioriterar gudstjänstfirandet i församlingarna och det ser jag att ni gör. Statistiken anger att ni förra åter firade 9063 gudstjänster i pastoratet. Den som läser församlingsbladet *Reflexer* kan konstatera att det firas två eller tre gudstjänster i församlingarna här en vanlig söndag. Den som vill fira gudstjänst erbjuds här ovanligt många möjligheter att göra det.

Ni talar också gärna om kyrkorna och kyrkogårdarna som förkunnelse på andra språk än de verbala. Det sades till exempel i samtalen vid Café Existens i onsdags. Jag ser att det också är så. Det är vackert och god ordning i kyrkorna och på kyrkogårdarna. Levande ljus och blommor vid kyrkportarna förstärker det intrycket. Det gör också gräsklippningen på kyrkogården vid Västeråkers kyrka där öar av vårblommor omsorgsfullt har sparats. Kyrkorna hålls öppna och traditionen med klämtning är levande. Det ger er som bor här stora möjligheter att odla relationen med er kyrka. Att ni har många körsångare som har hittat hem i kyrkans sammanhang hjälper också ännu fler att göra det.

Det finns en anledning till att jag idag väljer att lyfta fram några konkreta exempel på det levande församlingslivet här i Balingsta pastorat. Det har att göra med att vi under visitationen har fört många samtal kring frågor som berör kommunikation och information. En fråga som flera av er har återkommit till är hur väl ni, som är församlingarna här i Balingsta pastorat, känner till vad som händer i församlingslivet. Hur får ni reda på det? Läser ni UNT eller *Reflexer*? Några av er har undrat om det finns ännu fler informationskanaler som ni också borde använda. Andra har reflekterat över hur informationsutbytet mellan er som redan är aktiva i församlingslivet skulle kunna utvecklas ytterligare.

Ibland har andra, närbesläktade frågor också aktualiserats. Hur får vi veta mer om dem som bor här men ännu inte har hittat in eller hem i kyrkans sammanhang? På vilka språk uttrycker de sin törst eller den längtan som vi känner igen som en längtan efter Gud? Hur kommunicerar vi vår längtan efter dem och vår önskan att få växa i tro tillsammans med dem? Ska vi göra ett hemsök hos alla som flyttar in eller bli bättre på att använda sociala media?

Alla de här frågorna om information och kommunikation berör det som vi kallar för mission. Mission är kyrkans sändning och livsluft i alla tider. I vårt svenskkyrkliga sammanhang betonar vi gärna att mission – tillsammans med gudstjänst, undervisning och diakoni – är ett omistligt och berikande inslag i församlingens grundläggande uppgift.

I dagens evangelietext möter vi Jesus när han verkligen brottas med och utmanas av frågor kring kommunikation, information och mission. Jesus hade gått upp till Jerusalem för att delta i lövhyddofesten. Den högtiden firas eftersom Faraos till sist lät Israels folk lämna Egypten – precis som vi fick se och höra under bibeläventyret i Ramsta skola. Det var länge ovisst om Jesus skulle bege sig till festen och folkvimlet där. Hans bröder framhöll att han borde fira lövhyddofesten i Jerusalem eftersom han borde visa sig där människor samlas. ”Ingen verkar i skymundan om han vill bli allmänt känd” (Joh. 7:4) sa de till honom. Jesus svarade: ”Min tid är ännu inte inne” (Joh. 7:9) och stannade kvar i det trygga och välbekanta Galileen.

Men när hans bröder hade gått upp till högtiden ändrade sig Jesus plötsligt och gick dit, inte öppet utan i hemlighet. Jag föreställer mig att han smög omkring i Jerusalem, deltog i folklivet och reflekterade över det han såg och hörde under några dagar som han på så sätt avsatte för en omvärldsanalys. Evangelisten Johannes berättar att när halva högtiden hade gått – den varar i drygt en vecka – (då) gick Jesus till templet och började undervisa där. Nu rörde han sig inte längre bland människor i hemlighet utan talade öppet i offentligheten. Det han sade väckte frågor, samtal och diskussioner. Även där Jesus inte befann sig kroppsligen pratade folk om honom med varandra. Det sjunde kapitlet i Johannesevangeliet – som dagens evangelietext ingår i – är fyllt av människors frågor om vem Jesus är och betydelsen av det han säger med ord och handlingar, med sin mun och med sitt kroppsspråk.

Jesus besvarar inte alla frågor som fanns hos människor i folkvimlet men på högtidens sista och största dag ställde han sig och ropade: ”Är någon törstig, så kom till mig och drick.” (Joh. 7:38) Några i hopen som hörde detta utbrast ”Han är Messias” medan andra tveksamt sa: ”Inte kommer väl Messias från Galileen?” (Joh. 7:41) När Jesus hade slutat ropa fortsatte människor att samtala om honom och det han hade sagt. Han blev inte gripen eller slagen när han begav sig till folkfesten. På frågan varför folket inte tog fast honom för att göra sig av med honom svarade de: ”Aldrig har någon människa talat som han.” (Joh. 7:46)

Idag, när vi avslutar biskopsvisitationen, vill jag uppmuntra er som är församlingarna i Balingsta pastorat att fortsätta era samtal om information, kommunikation och mission också efter visitationen. Precis som Jesus kan ni börja med att göra en omvärldsanalys. Tillsammans kan ni lägga örat mot rälsen och lyssna in den törst eller längtan efter Gud som människor här bär på men inte alltid uttrycker i ord. Det kan hända att det ni ser och hör leder till att ni undervisar om Jesus eller berättar om hans betydelse på nya sätt, i nya sammanhang, med ytterligare språk eller med större frimodighet i det offentliga rummet. Det kan också hända att nya människor då förstår att Jesu inbjudan gäller också dem. När de hör vad gemenskapen runt honom betyder för er och ser att de är välkomna kan även de – på sitt modersmål – berätta om Guds stora gärningar utan att ha svaret på alla frågor. Så verkar Anden när Anden inte bara håller våra församlingar levande utan också berikar dem med nytt liv.

